

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 3 września 2018 r.

Pozycja 136

POSTANOWIENIE z dnia 19 czerwca 2018 r. Sygn. akt Ts 195/17

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Małgorzata Pyziak-Szafnicka – przewodnicząca i sprawozdawca
Zbigniew Jędrzejewski
Mariusz Muszyński,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym zażalenia na postanowienie Trybunału Konstytucyjnego z dnia 21 marca 2018 r. o odmowie nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej Carston Polska sp. z o.o.,

po s t a n a w i a:

nie uwzględnić zażalenia.

UZASADNIENIE

1. W skardze konstytucyjnej z 4 października 2017 r., Carston Polska sp. z o.o. (dalej: skarżąca) zakwestionowała zgodność art. 386 § 6 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2016 r. poz. 1822, ze zm.; dalej: k.p.c.) w zakresie, w jakim w postępowaniu z zakresu ochrony konkurencji nie obejmuje on sądów rozpoznających kolejne odwołanie i kolejne środki zaskarżenia wniesione po uprzednim prawomocnym uchyleniu decyzji Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, z art. 32 ust. 1, art. 45 ust. 1 w związku z art. 2 Konstytucji.

2. Zdaniem skarżącej art. 386 § 6 k.p.c. narusza prawo do sprawiedliwego rozpoznania sprawy i uzyskania sprawiedliwego wyroku (art. 45 ust. 1 w związku z art. 2 Konstytucji) przez to, że mimo wyroku Sądu Apelacyjnego wiążącego strony postępowania ani organ, ani Sąd Apelacyjny przy ponownym rozpoznaniu sprawy nie uwzględnili postanowień tego wyroku. Ponadto skarżąca uważa, że kwestionowany przepis narusza prawo do równego traktowania przez władze publiczne, ponieważ podmioty odwołujące się ponownie do sądu od nowej decyzji organu w sprawach z zakresu ochrony konkurencji i konsumentów są w gorszej sytuacji procesowej niż podmioty poszukujące tej samej ochrony w innych postępowaniach hybrydowych.

3. Postanowieniem z 21 marca 2018 r. Trybunał Konstytucyjny – na podstawie art. 61 ust. 4 pkt 1 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. poz. 2072; dalej: u.o.t.p. TK) – odmówił nadania dalszego

biegu skardze, ponieważ skarga konstytucyjna wniesiona 3 miesiące po doręczeniu pełnomocnikowi skarżącej orzeczenia oddalającego skargę kasacyjną, została wniesiona po terminie.

4. W zażaleniu z 13 kwietnia 2018 r. (data nadania), skarżąca zakwestionowała postanowienie Trybunału w całości i wniosła o jego uchylenie i nadanie skardze konstytucyjnej biegu. Zdaniem skarżącej Trybunał nie uwzględnił faktu, że wątpliwości co do konstytucyjności zaskarżonego przepisu pojawiły się dopiero w oddalającym skargę kasacyjną wyroku Sądu Najwyższego. Z tego względu niemożliwe było wystąpienie ze skargą konstytucyjną w ustawowym terminie, ponieważ w tym czasie nie istniało jeszcze orzeczenie stosujące ten przepis w zaskarżonym zakresie.

Zdaniem skarżącej powołane przez Trybunał orzeczenia z 13 sierpnia 2010 r. (Ts 20/10) i 16 kwietnia 2013 r. (Ts 21/13) nie mogą dotyczyć art. 77 ust. 1 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. poz. 2072), ponieważ przepis ten wszedł w życie dopiero 3 stycznia 2017 r. Skarżąca zarzuca także brak wyjaśnienia, dlaczego – zdaniem Trybunału Konstytucyjnego – postępowanie kasacyjne nie należy do „drogi prawnej”, o której mowa w tym przepisie.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

1. Zgodnie z art. 61 ust. 5 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. poz. 2072; dalej: u.o.t.p. TK) skarżącemu przysługuje prawo wniesienia zażalenia na postanowienie Trybunału Konstytucyjnego o odmowie nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu. Trybunał, w składzie trzech sędziów, rozpatruje zażalenie na posiedzeniu niejawnym (art. 37 ust. 1 pkt 3 lit. c w związku z art. 61 ust. 5-8 u.o.t.p. TK). Na etapie rozpoznania zażalenia Trybunał bada przede wszystkim, czy w wydanym postanowieniu prawidłowo stwierdził istnienie przesłanek odmowy nadania skardze dalszego biegu.

2. Trybunał stwierdza, że zaskarżone postanowienie jest prawidłowe, a zarzuty sformułowane w zażaleniu nie podważają podstaw odmowy nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej.

2.1. Kwestia dochowania terminu do wniesienia skargi konstytucyjnej nierozzerwalnie łączy się z wymogiem ostateczności rozstrzygnięcia i wyczerpania drogi prawnej.

Wymóg wyczerpania drogi prawnej obowiązuje nieprzerwanie od 2000 r., czyli nowelizacji ustawy z 1 sierpnia 1997 r. o Trybunale Konstytucyjnym (Dz. U. poz. 643, ze zm.). Kolejne ustawy z dnia: 25 czerwca 2015 r. o Trybunale Konstytucyjnym (Dz. U. z 2016 r. poz. 293), z 22 lipca 2016 r. o Trybunale Konstytucyjnym (Dz. U. poz. 1157) oraz obecnie obowiązująca z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. poz. 2072) powtarzają ten sam wymóg formalny. Z tego względu ustalenia odnoszące się do wymogu wyczerpania drogi prawnej, poczynione przez Trybunał po 2000 r., pozostają w pełni aktualne. Również te zawarte we wskazanych w zaskarżonym postanowieniu Trybunału Konstytucyjnego rozstrzygnięciach.

O spełnieniu przesłanki ostatecznego rozstrzygnięcia w sprawach cywilnych i karnych można mówić, gdy postępowanie sądowe zostanie zakończone prawomocnym orzeczeniem, czyli takim, od którego nie przysługuje żaden zwyczajny środek odwoławczy. Prawomocne orzeczenie ostatecznie rozstrzyga o wolnościach lub prawach albo obowiązkach określonych w Konstytucji i tylko uzyskanie takiego orzeczenia otwiera drogę do wniesienia skargi konstytucyjnej.

2.2. Skarga kasacyjna, obok skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia, należy do nadzwyczajnych środków odwoławczych w postępowaniu cywilnym, które w odróżnieniu od zwykłych środków odwoławczych nie wstrzymują uprawomocnienia się zaskarżonego danym środkiem orzeczenia.

Skarga kasacyjna pełni odmienną od merytorycznego rozpoznania sprawy funkcję. Sąd kasacyjny kontroluje legalność zaskarżonego orzeczenia, a nie prawidłowość ustaleń faktycznych.

2.3. Przyjęty w polskim prawie model skargi konstytucyjnej uzależnia możliwość jej wniesienia od momentu uzyskania ostatecznego rozstrzygnięcia o prawach lub wolnościach albo obowiązkach konstytucyjnych osób fizycznych i prawnych określonych w Konstytucji. Z tego względu Trybunał przyjął w swoim orzecznictwie pogląd, że wymóg wyczerpania drogi prawnej jest spełniony w momencie uzyskania prawomocnego rozstrzygnięcia w sprawie.

Wniesienie skargi konstytucyjnej nie pozbawia skarżącego możliwości wniesienia nadzwyczajnego środka odwoławczego. W takiej sytuacji skarżący, wnosząc skargę konstytucyjną, ma obowiązek zawarcia w niej informacji o wniesionym nadzwyczajnym środku odwoławczym, natomiast Trybunał, na podstawie art. 78 u.o.t.p. TK, może zawiesić postępowanie do czasu rozpoznania tego środka.

2.4. Skarżąca wniosła skargę konstytucyjną po upływie 3 miesięcy od uzyskania orzeczenia oddalającego skargę kasacyjną zamiast od dnia uzyskania prawomocnego orzeczenia sądu II instancji. Tym samym Trybunał prawidłowo stwierdził, że określony w art. 77 u.o.t.p. TK termin do wniesienia skargi konstytucyjnej został przekroczony.

Natomiast zawarta w zażaleniu argumentacja wskazująca, że skarżąca nie mogła wcześniej wnieść skargi konstytucyjnej, ponieważ zaskarżony przepis został zastosowany dopiero przez Sąd Najwyższy w postępowaniu ze skargi kasacyjnej, nie uzasadnia wniesienia skargi konstytucyjnej dopiero po uzyskaniu rozstrzygnięcia Sądu Najwyższego, ponieważ rozstrzygnięcie to nie przesądza merytorycznie o prawach lub wolnościach skarżącej. Zaskarżony przepis nie stanowił zatem podstawy rozstrzygnięcia merytorycznego przez Sąd Najwyższy ani nie miał zastosowania przy jego wydawaniu.

W uzasadnieniu wyroku oddalającego skargę kasacyjną Sąd Najwyższy odniósł się do kwestionowanego przez skarżącą przepisu jedynie przez wskazanie, że przepis ten dotyczy innej sytuacji niż ta, która była przedmiotem badania Sądu Najwyższego w postępowaniu kasacyjnym.

Skarga konstytucyjna została zatem wniesiona nie tylko z naruszeniem terminu, o którym mowa w art. 77 u.o.t.p. TK, lecz także dotyczy przepisu, który nie stanowił podstawy rozstrzygnięcia o prawach lub wolnościach skarżącej.

Z tych względów Trybunał – na podstawie art. 61 ust. 8 u.o.t.p. TK – nie uwzględnił zażalenia.